

кадрового потенціалу держави, ефективного механізму застосування методик його прогнозування та отримання позитивного синергетичного ефекту від таких дій, що дасть можливість отримати максимальний ефект. Важливим у такому процесі є застосування системного підходу та максимального використання набутого досвіду.

Віжанська Ю. В.

ст. гр. ОМОм - 11,

Науковий керівник: Мельник Н.Г., к.е.н., доцент,
кафедра обліку в державному секторі економіки та сфері послуг
Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна

СТАНОВЛЕННЯ АУДИТУ В УКРАЇНІ

На території України державний контроль існував уже з початку XIX століття, але незалежний аудит поширення не набув. В Україні існував тільки народний, державний і партійний контроль. В умовах планової централізовано-керованої економіки потреба в незалежному фінансовому контролі, яким фактично є аудит, природно не виникала, його цілком заміняла система відомчого і позавідомчого контролю, зосередженого на пошуку недоліків та відхилень у фінансово-господарській діяльності підприємств, виявленні помилок у звітності, встановленні і покаранні винних [1, с. 664].

Більшість науковців самостійний початок розвитку аудиту в Україні пов'язують із здобуттям незалежності у 1991 році. На думку Ф.Ф. Бутинця, в Україні аудит зародився в 1992 році, коли Законом України «Про оподаткування доходів підприємств і організацій» було передбачено, що окремі платники податку зобов'язані звітуватися лише після проведення аудиторської перевірки. Проте виникнення цілісної системи аудиту в Україні починається лише з моменту законодавчого визнання аудиту в 1993 р., а також створення Аудиторської палати України [1, с. 663].

Об'єктивна необхідність в аудиті виникла разом із переходом економіки держави до ринкових відносин, оскільки процес роздержавлення і приватизації та становлення і розвитку основних складових ринкової економіки був тісно пов'язаний із необхідністю вдосконалення фінансово-економічного механізму країни. Особливе місце в цьому механізмі належить саме незалежному фінансовому контролю відсутність якого негативно впливає як на імідж державки у світовому рейтингу, так і на інвестиційну привабливість суб'єктів господарювання. Саме у цей час разом із розпадом СРСР, ліквідацією багатьох міністерств та відомств, руйнуванням системи розробки та ведення бухгалтерського обліку, одночасно перестали існувати й офіційні пояснення до нормативних актів [2].

Як зауважують Ф.Ф. Бутинець, С.М. Петренко, Я.Д.Пересада, В.С. Рудницький офіційне визнання аудиту відбулося 1993 р. у зв'язку з прийняттям Закону України «Про аудиторську діяльність», у якому було визначені правові засади здійснення аудиторської діяльності в Україні. Даний Закон був спрямований на створення системи незалежного контролю з метою захисту інтересів власника. У тому ж році була створена Аудиторська палата України (АПУ), яка до даного часу функціонує як незалежний самостійний орган на засадах самоврядування. Одночасно із створенням АПУ було засновано Спілку аудиторів України (САУ), яка займалася питаннями розвитку аудиторської діяльності в Україні.

Більшість науковців поділяють розвиток аудиту в Україні на три етапи:

- 1987-1992 рр. – створення перших аудиторських структур;

- 1993-1998 рр. – формування нормативно-правової бази аудиту в Україні;
- 1999 р. - дотепер – діяльність аудиту на сучасній нормативно-правовій базі [3, с. 39].

Створення системи незалежного аудиту є результатом спільних зусиль зацікавлених фахівців на шляху реформування економіки України, розвитку приватного сектора, розбудови громадянського суспільства. За період незалежності в Україні створено національну систему аудиту, яка сприяє розвитку економіки країни та демократизації життя держави. За цей час з маловідомого терміну аудит перетворився на невід'ємний елемент економічних відносин.

Згідно із Законом України «Про аудиторську діяльність», АПУ щороку отримує від аудиторських фірм та аудиторів, включених до Реєстру аудиторських фірм та аудиторів, звіти про виконані ними роботи, здійснює їх аналіз та подає до Кабінету Міністрів України узагальнену інформацію про стан аудиторської діяльності в Україні.

Станом на 01.01.2016 р. в Україні офіційно здійснюють діяльність 1008 аудиторських фірм та 99 аудиторів-підприємців. У цілому по Україні кількість аудиторських фірм та аудиторів, що мають право здійснювати аудиторську діяльність, та, відповідно, зобов'язані подавати до АПУ звітність, склала 1107 суб'єктів. Аналіз стану ринку аудиторських послуг свідчить, про те, що аудиторський ринок потерпає від змін, які відбуваються в країні. Так упродовж останнього року з Реєстру аудиторських фірм та аудиторів було виключено 249 суб'єктів аудиторської діяльності, а включено лише 28 суб'єктів аудиторської діяльності [4].

Так, кількість включених до Реєстру суб'єктів аудиторської діяльності за рік зменшилася в цілому по Україні на 16,5% (кількість аудиторських фірм – на 13,3%, а кількість аудиторів-підприємців – на 39,3%), що повторює тенденцію до зменшення у 2014 році. Найбільше суб'єктів аудиторської діяльності припинили свою діяльність у Луганській (на 50%), Херсонській (на 33,3%), Донецькій (на 32,4%) та Полтавській (на 30,8%) областях. Значно зменшилася кількість суб'єктів аудиторської діяльності у Сумській (27,3%), Черкаській (23,1%) та Харківській (19%) областях. Інформація про кількість суб'єктів аудиторської діяльності за 2011-2015 роки вказує на загальну тенденцію до їх зменшення (у порівнянні з 2011 роком – на 40,5%), що свідчить про відтік суб'єктів господарювання з професії внаслідок дії низки факторів, у тому числі і кризових явищ в суспільстві, і посиленні вимог до аудиторської професії з боку регуляторів, змін в податковому законодавстві [4].

На думку С.М. Петренко, Я.Д.Пересади основними напрямками удосконалення ринку аудиторських послуг в Україні можуть стати: розробка механізму практичного застосування Міжнародних стандартів аудиту в Україні, створення до них коментарів у повному обсязі; приведення Закону України «Про аудиторську діяльність» його у відповідність до інших законодавчих актів України, які впливають на регулювання аудиторської діяльності для унормування взаємовідносин аудитора та клієнта; внесення відповідних змін, доповнень та уточнень до структури системи освіти аудиторів через створення єдиних вимог базової вищої освіти; сприяння науковим дослідженням у галузі аудиту; поглиблення співпраці професійних аудиторських організацій України з міжнародними та європейськими професійними організаціями бухгалтерів і аудиторів шляхом здійснення спільних проєктів; удосконалення та спрощення форми звітності аудиторських фірм, що подається до АПУ, розробка стандартів внутрішнього аудиту підприємств в Україні; виконання замовлень на аудит органів державної влади, де державний контроль неможливий або неефективний; розробка програмного забезпечення на основі використання новітніх інформаційних технологій, що дасть можливість мінімізувати витрати робочого часу аудиторів при здійсненні їх діяльності та інші [2].

Список використаних джерел

1. Бутинець Ф.Ф. Аудит: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. – 2-е вид., перероб. та доп. / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир: ПП Рута, 2002. – 672 с.
2. Петренко С.М. Особливості становлення аудиту в Україні та потенційні напрямки його розвитку / Я.Д. Пересада, С.М. Петренко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/13_EISN_2009/Economics/45191.doc.htm
3. Рудницький В.С. / Аудит: навч. посіб. – 3-тє вид., перероб і доп. / Я.А. Гончарук, В.С. Рудницький. – К.: Знання, 2007. – 443 с.
4. Звіт Аудиторської палати України до Кабінету Міністрів України за 2015 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apu.com.ua/940-1245-987>
5. Мельник Н.Г. Особливості аудиту на міжнародному рівні: монографія / Н.Г.Мельник. – Економічна криза: фактори, моделі та механізми подолання: монографія / за заг. ред. С.А. Ткаченка, М.С. Пашкевич. – Дніпропетровськ: НГУ, 2015. – С. 143-152

Волошина В. Ю.

ст. гр. ОДСм-11

Науковий керівник: Мельник Н.Г., к.е.н., доцент,
кафедра обліку в державному секторі економіки та сфері послуг,
Тернопільський національний економічний університет,
м. Тернопіль, Україна

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАКУПІВЕЛЬ ТОВАРІВ, РОБІТ ТА ПОСЛУГ ЗА ДЕРЖАВНІ КОШТИ

Реалізація концепції ефективного та раціонального використання бюджетних коштів передбачає широке впровадження єдиної структурованої системи, яка була б заснована на засадах конкуренції, прозорості, децентралізації та недискримінації у сфері придбання послуг, робіт і товарів для потреб державних установ.

Практично у всіх розвинених країнах світу держава є найважливішим замовником продукції на внутрішньому ринку. У США, наприклад частка державних закупівель дорівнює приблизно 15% видаткової частини національного бюджету. Ще вище частка державних закупівель в країнах, де державне управління істотно впливає на економіку (Німеччина, Франція та ін.). У державах з перехідною економікою частка державних закупівель у видатковій частині національного бюджету досягає 50%. Настільки значні обсяги державних закупівель роблять завдання забезпечення їх ефективності першорядною. Ефективність державних закупівель забезпечується прозорістю процедур, економічним витрачанням бюджетних коштів, суворою звітністю відповідальних за закупівлі осіб і справедливістю в забезпеченні доступу всіх постачальників до державних замовлень [1].

Світова практика показує, що найбільш ефективним способом виконання всіх принципів закупівлі за державні кошти є проведення публічних конкурсів. Гідної альтернативи процесу розміщення державних замовлень немає, оскільки закритість і суб'єктивізм їх здійснення породжують корупцію і нераціональне витрачання бюджетних коштів.

Основною метою державних закупівель є краща якість за нижчу ціну. Основними вимогами державних закупівель є:

- звітність;